



JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR
DUNAÚJVÁROS
STRATÉGIA
2025-2030

Dunaújváros, 2025. április 25.

Tartalomjegyzék

Küldetésnyilatkozat.....	3
Jövőkép.....	4
PGTTJ.....	4
Politikai környezet.....	4
Gazdasági környezet.....	5
Társadalmi környezet.....	6
Technológia környezet.....	9
Jogi környezet.....	9
SWOT.....	11
ÁTFOGÓ CÉLOK.....	13
KULCSSTERÜLETEK, ELÉRENDŐ CÉLOK.....	14
ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS.....	14
GYERMEKKÖNYVTÁR.....	14
Baba-mama program.....	14
Óvodáskor.....	15
Kisiskoláskor.....	15
Felső tagozatos tanulók.....	16
OLVASÓSZOLGÁLAT.....	17
Középiskolások.....	17
Aktív korúak.....	19
Nyugdíjas korúak.....	19
Fogyatékkal élők, hátrányos helyzetű csoportok.....	19
HELYTÖRTÉNET.....	20
FIÓKKÖNYVTÁR.....	21
KÖTÉSNET.....	21
ZÖLD KÖNYVTÁR.....	21
KÖNYVTÁR SZABADTÉREN.....	22
TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁS.....	22
INFORMATIKAI HÁTTÉR.....	23
SZERVEZETI KÉRDÉSEK.....	23
ÉPÜLETKORSZERŰSÍTÉS.....	23

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

„A mindenséggel mérd magad”

A József Attila Könyvtár Dunaújváros Megyei Jogú Város települési könyvtáraként biztosítja az itt élők információhoz, egyetemes, magyar és helyi kulturális javakhoz, információs technológiához, hagyományos és elektronikus dokumentumokhoz és tudáshoz való korlátlan, egyenlő és szabad hozzáférést. Támogatja az oktatás, nevelés és önképzés folyamatait, a különböző korosztályok igényeihez igazodó ismeretszerzést, az olvasáskultúra kialakítását és fejlesztését, a tudásalapú társadalom kialakítását. Aktív szerepet vállal a helyi társadalomban, kulturális életben. A szabadidő kulturált eltöltésének biztosításával, programjaival, rendezvényeivel hozzájárul a helyi lakosság mentális egészségének megőrzéséhez, életminőségének javításához, a város kulturális vonzerejének növeléséhez.

Küldetésének tekinti, hogy Dunaújváros múltjára és jelenére vonatkozó anyagokat megőrizze, feldolgozza és közreadja, segítve a helyi identitás kialakítását, növelve a város megtartó erejét, a közösség összetartását, öntudatát.

Küldetésével összhangban

- az igényekhez mérten alakítja és gondozza állományát
- segíti az olvasás-írás elsajátításának, az olvasáskultúra kialakításának és fejlesztésének folyamatát
- támogatja az oktatás, tanulás, művelődés élethosszig tartó folyamatának mindenféle formáját
- segíti a technikai eszközök hiányából, a digitális írástudatlanságból fakadó esélyegyenlőtlenség leküzdését
- rendezvényeket szervez, helyi kisközösségeket támogat
- támogatja a közéletben való részvételt a gazdaság, a kultúra, a tudomány és a művészet kérdéseiben való eligazodás lehetőségének biztosításával
- korszerű, friss tartalmú, helyi vonatkozású információs portált, honlapot üzemeltet
- különös hangsúlyt fektet a helyi értékek megőrzésére: a Dunaújvárosra vonatkozó dokumentumok gyűjtésére, feldolgozására és a lehető legszélesebb körű szolgáltatására

JÖVŐKÉP

HÍD/FOLYÓ/VILÁGÍTÓ TORONY/KERT

A József Attila Könyvtárat

olyan kulturális erőternek, inspiráló közegnek képzeljük el, amely

- teret biztosít a szabadidő kulturált eltöltésére, olvasásra, ismeretszerzésre,
- élményekkel gazdagít, feltölt,
- programokat kínál,
- társaságok, kisközösségek találkozóhelyül szolgál,
- megtartó közösséget, értékorientált, minőségi kulturálódási lehetőséget biztosít,
- barátságos, olvasóbarát környezettel várja látogatóit,
- szakmailag felkészült, naprakész tudású, segítőkész, empátikus munkatársi gárdával, segíti, támogatja használóit, a város lakóit.

PGTTJ

Politikai környezet

A dunaujvárosi József Attila Könyvtár legszélesebb politikai környezete az Európai Unió, így figyelembe kell venni az uniós szabályozásokat (pl. GDPR), ajánlásokat, trendeket, pályázati lehetőségeket.

Magyarországon az elmúlt 14 évben alapvető törvényi, jogszabályi változások zajlottak, amelyek jelentős mértékben alakították át a kultúra területét is, és változtatták meg azt a politikai környezetet, amelyben a könyvtárak működnek.

A könyvtárak 2022-től a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkársága alá tartoznak.

Probléma a kulturális területek nem megfelelő támogatása, megbecsülése. A 2020-as évben a közművelődésben dolgozókat kivezték a közalkalmazotti létből. Hiányzik az életpálya-modell, amely vonzóvá tehetné a szakmát a fiatalok számára. Kevés könyvtáros szakember végez, egyre több a pályaelhagyó is, ami a későbbiekben komoly problémát fog jelenteni.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség ajánlásai határozzák meg a fejlesztési irányokat. Kiemelt cél a versenyképesség, a foglalkoztatás növelése, az

életminőség javítása, az élethosszig tartó tanulás támogatása, a digitális kompetenciák fejlesztése, a közösségépítés.

A 2019-es, és a 2024-es önkormányzati választáson a nem kormánypárti összefogás elsöprő sikere negatívan érintette a város kormányzati megítélését (pályázati és pénzügyi források elmaradása). A 2020-ban kialakult járványhelyzet, majd az energiaválság miatt további pénzforrásokat vontak el az önkormányzatoktól, ami további költségvetési megszorításokat eredményezett.

A könyvtár fontos szerepet tölt be Dunaújváros és vonzáskörzetének oktatási és kulturális életében. Hosszú évek óta együttműködő partnerek az óvodák, az iskolák és a kulturális intézmények.

Gazdasági környezet

Dunaújváros [munkaerőpiaci vonzáskörzete](#)¹ nemcsak a közvetlenül város mellett fekvő, hanem nagyjából egy 15-30 km-es körben elhelyezkedő településekre is kiterjed, a Fejér megyei területek mellett részben Tolna és Bács-Kiskun megyébe is átnyúlva. A munkaerőpiaci vonzáskörzet nagymértékben átfedésben van az Európai Unió Urban Audit adatgyűjtése keretében meghatározott dunaújvárosi [funkcionális várostérséggel](#)², mivel utóbbi azokat a településeket foglalja magában, amelyek lakói jellemzően Dunaújvárosba ingáznak munkavégzés céljából. A 18 magyarországi várostérség között a települések számát, a népességet, valamint a központi település méretét tekintve a dunaújvárosi számít a legkisebbnek.

A város, és szűken vett térsége valamelyest elmozdult egy több ágazatra építő fejlődési pálya irányába. Az évek alatt egyre nagyobb teret nyert a papírgyártás, melynek a Hamburger Hungária Kft. és a Dunafin Zrt. a jeles képviselői. A térség két másik foglalkoztatója a rácalmási Hankook gumigyár, illetve az iváncsai SK On Hungary dél-korei energia- és vegyipari vállalat.

A Ferrobeton Zrt. az ország egyik legnagyobb beton-és vasbetonelem előregyártó vállalata volt, az építőipar válsága következtében termelése csökkent, az üzemen leépítések zajlanak. A Dunafer csoport jelentősége és szerepe Dunaújváros és környékének gazdasági életében megkérdőjelezhetetlen volt, annak ellenére, hogy a rendszerváltás óta eltelt három évtizedben a gyárnak komoly kihívásokkal kellett szembenéznie. 2025 júliusában a gyár 2500 dolgozóját elbocsátották. Az évek óta tartó Dunafer körüli bizonytalanság érezteti hatását a város gazdaságában, gazdálkodásában. A térség foglalkoztatottjai mintegy 40–45%-ának életét érinti legalább indirekt módon a Dunai Vasmű sorsa. Ez az arány Dunaújvároson belül még jelentősebb is lehet. A nagy ipari vállalatoknál dolgozik a várostérség 20–64 év közötti munkavállalóinak nagy

1 https://www.ksh.hu/docs/teruletiatlasz/munkeroiaci_korzetek.pdf

2 https://www.ksh.hu/docs/teruletiatlasz/urban_audit

része. A regisztrált városi vállalkozások száma közel 3500³. A vállalkozások több mint a fele a szolgáltatás ágazatban érdekelt, a mezőgazdasági, ipari, építőipari vállalkozások száma lényegesen kevesebb.

Társadalmi környezet

Népesség, demográfiai folyamatok

A társadalom előregedése, a népesség fogyása, a munkaerőhiány Európa és az ország egészére jellemző folyamatok. Helyi szinten, Dunaújvárosban ezek a tendenciák az országos átlagnál nagyobb mértékben, drasztikusabban jelentkeznek.

Dunaújváros az 1950-es 60-as évek robbanásszerűen, dinamikusán fejlődő, az 1970-es 80-as évek virágzó, „fiatal” városából az ezredfordulóra fogyatkozó lélekszámú, elmagányosodó, előregedő várossá vált. 2000 óta a város lakossága 24 %-kal (2000: 54 335 fő; 2024: 41 100 fő) 13 235 fővel csökkent. Az öregedési index, az idős népesség eltartottsági rátája⁴ magas, 6 %-kal haladja meg az országos átlagot, országosan 31,8 % (2022) Dunaújvárosban 37,8 % (2022). 100 aktív korúra 38 időskorú jut. Alacsony a születésszám, magas a halálozások száma, nagy mértékű az elvándorlás.

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Születés	757	810	916	892	937	889	923	905	890	835
Házasságkötés	188	218	213	202	238	246	271	285	275	326
Halálozás	932	941	942	993	1 008	1 086	1 027	1 137	1 158	1 276
Lakónépesség	48 701	48 168	48 219	47 750	47 587	46 947	46 273	45 816	45 024	44 116

Népesség életkori megoszlása

Valamennyi Dunaújvárosban született állampolgár anyakönyvi statisztikája a népszámlálások összehasonlító adataival.

	2001	2011	2022	2022/2001
15 évesnél fiatalabb	8 305	5 674	4 376	52,7%
15-64 éves	39 523	34 147	27 364	69,2%
65 éves és idősebb	7 481	8 663	10 359	138,5%
Összes	55 309	48 484	42 099	76,1%

³ <https://www.kamreg.hu/mkkir/kereso.html>

Népesség családi állapot szerinti megoszlása

	2001	2011	2022
15 évesnél fiatalabb	15,0%	11,7%	10,4%
Nőtlen, hajadon	24,9%	30,5%	32,2%
Házass	40,1%	33,9%	32,2%
Özvegy	8,0%	9,4%	9,2%
Elvált	12,0%	14,4%	16,1%

Népesség gazdasági aktivitás szerint

A 2011-ben aránytalanul nagy munkanélküliségi ráta 2022-re alaposan lecsökkent. A DUNAFERR felszámolása, tulajdonosváltása és az azt követő átszervezések, leépítések újra a munkanélküliség fenyegetését vetítik előre.

A gazdasági környezet negatív tendenciái, a munkaerőpiac változása, a létbizonytalanság, a relatív elszegényedés, a női munkalehetőségek hiánya - erősen befolyásolják az itt élők kilátásait, közérzetét, a hely megtartó erejét, a fiatalok gyermekvállalási kedvét, jövőképét.

Dunaújváros, mint az ország 25 megyei jogú városának egyike - kiemelt helyzetben van. Széles vonzáskörzettel rendelkezik, gazdasági, társadalmi tekintetben a közigazgatás, az egészségügy, a szociális szféra, az oktatás és a kultúra területén fontos szerepkört lát el.

Az oktatás intézményrendszerét a demográfiai folyamatok átalakították: a lakosság nagymértékű természetes fogyása, az alacsony reprodukciós képesség következtében a gyermekek lakosságon belüli arányának jelentős és folyamatos csökkenése⁵ miatt az általános iskolások 2001-2011 között 38 %-kal lettek kevesebben, iskolák szűntek meg, kerültek összevonásra. A 15 év alattiak száma 21 év alatt majdnem felére csökkent. 2001-2011 között 32 %-kal, 2011-2022 között további 23%-kal csökkent a 15 év alattiak száma, romlott a lakosságon belül a fiatalok aránya (2001:15%, 2011:11,7%, 2022:10,4%). Középiskolákat tekintve jelentős vonzáskörzeti szerepkörrel bír a város: 11 feladatellátási hely van, gimnázium, szakközép- és szakiskola. A tanulók nagy része más településről való.

A Dunaújvárosi Főiskola 2015-ben új lehetőséget kapott, amikor az alkalmazott tudományok egyeteme rangra emelkedett. Új szakok jelentek meg az oktatásban, az egyetem keresi az igényeknek és elvárásoknak megfelelő képzési struktúrát (gazdálkodás, menedzsment, kommunikáció, szakoktató, atomerőművi képzések).



A városban működő hat nagy kulturális intézmény: Intercisa Múzeum, Kortárs Művészeti Intézet, Dózsa Mozi Centrum, Bartók Kamaraszínház, Munkásművelődési Központ Nonprofit Kht. és József Attila Könyvtár, kiegészülve a Sándor Frigyes Zeneiskolával lefedi a kultúra szinte minden területét (történeti múlt, képzőművészet, film-, színházművészet, népművelés, könyvtár, zene). Minden intézmény végzi a maga feladatát, közös fellépésre, együttműködésre ritkán adódik lehetőség (Dunaújváros 70 éves évfordulója, Sugárúti Fesztivál, MMK-Könyvtár 50 éves évfordulója).

A városstratégiai, városfejlesztési elképzelésekhez - „élhető”, „modern”, „okos város” - kell igazítani az egyelőre csak tervekben létező kulturális stratégiát, koncepciót. Ebben a könyvtár már az átfogalmazott és újra deklarált, átalakulóban lévő szerepvállalásának megfelelő módon kell hogy megjelenjen. A könyvtár súlya a XXI. században nem az állományi nagysággal és nem a beiratkozott olvasók számával mérhető, a hagyományos állományalakítási és olvasószolgálati feladatokon túl szélesebb tevékenységi skálát ölel fel, a terek és szolgáltatások személyes használata mellett a távhasználat, a helyi társadalomban betöltött kultúrákövetítő és szervező szerepkörrel együtt értelmezhető. A mai korban nem elegendő az információ- és dokumentumszolgáltatási szerepkör, ennél sokkal összetettebb tevékenységi körrel rendelkezik a könyvtár: közművelődési szerepvállalás (rendezvény szervezés); olvasáskultúra kialakítása (baba-mama programok), fejlesztése (általános iskolákkal együttműködve) és megtartása (középiskolákkal együttműködve); esélyegyenlőség biztosítása (IKT); falak nélküli könyvtárként való működés (honlap, elektronikus szolgáltatások); Dunaújváros helytörténetének gondozójaként (helyismereti adatbázisok, digitalizált helytörténeti anyagok révén) – a helyismereti információk gyűjtésén és szolgáltatásán túl a helyi identitás erősítésében, pozitív városkép kialakításában, „sugárzásában” való aktív közreműködés.

465 éves és annál idősebb népesség a 15–64 éves népesség százalékában <https://www.ksh.hu/sdg/4-19-sdg-1.html>
5 100 aktív korú lakosra 16 gyermek jut (2022)

Technológia környezet

A technológiai fejlődés, a kulturálódási szokások változása a könyvtárhasználatban is jelentős változást hozott. Az internet, a vezeték nélküli és mobil technológiai eszközök, alkalmazások, hálózatok térhódításával használatuk természetes folyamattá, a mindennapi élet részévé vált. Az információipar új jelensége a mesterséges intelligencia megjelenése, előretörése. Az információs-kommunikációs technológia fejlődése, új információhordozók megjelenése, a felhasználói társadalom változása, a tartalomipar megerősödése, legújabbán pedig a mesterséges intelligencia alkalmazások gyors térhódítása a könyvtárak szerepváltását, folyamatos fejlesztését, a technológiai változások követését, a könyvtárosok továbbképzését teszi szükségessé.

A technológiai kihívások folyamatos megújulási kényszer alatt tartják a könyvtár intézményét, munkatársait és felhasználóit egyaránt.

A fejlett mobiltechnológiának köszönhetően a lakosság internet-ellátottsága új közösségi terekkel bővült a város több pontján: okos padokkal, ingyenes wifi-elérhetőséggel, telefontöltő állomásokkal.

Könyvtárunk korszerű információs- és kommunikációs technológiával várja a felhasználókat. Az intézmény hardverállománya az újabb szolgáltatások és technológiai fejlődés miatt folyamatos felújítást igényel. Törekszünk a technológia folyamatos fejlesztésére, a legkorszerűbb eszközök beszerzésére, a munkatársak tudásának bővítésére, továbbképzésére.

Az infokommunikációs környezet, a tudásipar gyors változásában a könyvtáraknak meg kell találniuk saját helyüket, szerepüket. Tartalom-előállítás, digitalizálás, a gyűjteményükben levő helyismereti, kulturális tartalmak feldolgozása, közreadása, egyéb tartalmakhoz való online hozzáférés biztosítása.

Megnőtt az igény a távolról, időkorlát nélkül, azonnal elérhető információk, szolgáltatások iránt. A virtuális térben való jelenlét, a rezponzív honlap, a valamennyi eszközön rugalmasan, a nap 24 órájában elérhető szolgáltatások (online katalógusok, beiratkozás, tájékoztatás, olvasójegy, előjegyzés, foglalás), a saját tartalmak előállítása, a könyvtár által fejlesztett, gondozott adatbázisok online elérhetősége, a közösségi oldalakon való megjelenés (Facebook, YouTube, Moly, Issuu, Instagram) jogos felhasználói igény, olvasói elvárás.

Jogi környezet

A könyvtári rendszer Magyarország legnagyobb kulturális intézményrendszere. A könyvtárak működését a mindenkori hatályos jogszabályok határozzák meg.



Magyarország Alaptörvénye rögzíti, hogy minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

Könyvtárunk működésének alapja a 1997. évi CXL. törvény. A munkavállalókra vonatkozó jogszabályok a 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről, valamint a 39/2020. EMMI rendelet.

Az Európai Unió tagállamaként működésünk során a vonatkozó rendeleteket, irányelveket, ajánlásokat is figyelembe kell venni, melyek közül a legfontosabb a 2016/679 GDPR rendelet.

Önkormányzati fenntartású, önállóan gazdálkodó költségvetési szervként a fenntartó helyi önkormányzat rendeletei, közgyűlési határozatai mellett gazdálkodásunkat az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és annak végrehajtási rendelete határozza meg.

A jogszabályok változását követve rendszeresen aktualizáljuk a könyvtár működési dokumentumait.

A könyvtárak működésére vonatkozó hatályos jogszabályok elérhetők a Könyvtári Intézet oldalán:

https://ki.oszk.hu/sites/default/files/dokumentumtar/hatalyos_jogszabj_2025_0527.pdf

Nem jogszabály ugyan, de hivatásunk, munkák iránymutatója a Magyar könyvtárosság etikai kódexe.

SWOT

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
Épület, infrastruktúra — város életében elfoglalt egyedülálló szerep (földrajzi, kulturális értelemben is) — megújuló energiaforrások - napelem Szolgáltatás — nyitvatartási idő — Cimborá klub — Gyermekkönyvtár működése (terek, közösségi tér: játszoba, mesevár; proaktivitás, ötletek, rendezvények, könyvtári órák) — Tinisarak — megújuló rendezvények: Könyvtér, Mazsolapercek, kreatív foglalkozások — ingyenes programok — olvasáskultúra fejlesztése könyvtári órák keretében — kisközösségek támogatása, befogadása - bérelhető helyiség — kötészet — irodai szolgáltatások — Könyvbörze működtetése Technológia — növekvő távhasználat Gyűjtemény — gyűjtemény összetétele — folyamatos, naprakész beszerzés — használói igények figyelembe vétele — Helytörténeti gyűjtemény- helyi jelentőségű tartalmak a honlapon: adatbázisok, Médiatár, digitalizálás, Hírünk, nevünk...”, ARCANUM, Képtár, Évfordulók Kapcsolat, kommunikáció — együttműködés óvodákkal, oktatási intézményekkel, szociális intézményekkel — együttműködés kulturális intézményekkel, könyvesboltokkal — együttműködés helyi civil szervezetekkel — helyi művészek támogatása — aktív részvétel szakmai-és érdekképviselői szervezetekben — könyvtármarketing (plakátok, honlap, közösségi oldalak) — munkatársi kapcsolati háló HR, személyügy, szervezeti kultúra — munkatársak képzettsége, kompetenciái — munkatársak hivatástudata — csapatmunka, együttműködés projekt feladatokban — korszerű célzott tanfolyamokon, továbbképzéseken való aktív részvétel (célokhoz kaps.:új igényeket kiszolgáló kompetenciák) — alkalmazkodóképesség, rugalmasság, reziliencia	Épület, infrastruktúra, energetika — az épület műszaki, energetikai állapota, — akadálymentesítés hiánya — berendezés, modern bútorzat hiánya, a meglévők nem funkcionálisak — egyterű olvasói tér — nem elég feltűnő, látható az épület Szolgáltatás — regisztrált olvasókon belül a fiatalok, aktív dolgozók aránya alacsony — bankkártyás fizetési lehetőség hiánya — helyhiány – polcok — fiókkönyvtár működési körülményei Technológia — állományvédelmi rendszer hiánya — IT eszközök elavultak — e-card — külső rendszergazda munkájának kitett működés HR, személyügy, szervezeti kultúra — munkatársak alulfizetettek — eltérő leterheltség — akadozó belső kommunikáció — akadozó belső tudásmegosztás — nyelvtudás hiánya — marketing szakember hiánya — nem mindig racionalizáltak a munkafolyamatok — stressz, kiégés

— családbarát – munkahelyként, könyvtárként is — ötletek támogatottsága (vezetők, kollégák) — kreativitás Egyéb — zöld könyvtári törekvés — működő fiókkönyvtár — saját pályázataink népszerűek – versíró, rajz — nyitottság, kreativitás, értékorientáltság – alapelvek	
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
Épület, infrastruktúra — „Könyvtár” - eligazító táblák a városban — új épület, vagy átépítés Szolgáltatások — könyvtár szerepének növelése a nem formális-, és informális tanulás, ismeretterjesztés területén — reagálás a használói igények változására — pályázati lehetőségek kihasználása — potenciális felhasználók, új célcsoportok felkutatása, megnyerése — befogadó intézmény: több klub, képzések — büfé, automata működtetés – külső cég által — locker Kapcsolatok — partnerkapcsolatok folyamatos ápolása, megerősítése — szponzorok keresése, új források — helyi médiában való szerepléssel a könyvtár pozitív társadalmi megítélésének erősítése — városi kulturális összefogás kialakítása, erősítése (eseménynaptár, közös rendezvények) — marketing – új utak keresése — önkéntesség (KÖSZI) Technológia — MI, automatizálás — napelem termelés teljes kihasználása – klíma berendezések	Társadalmi környezet — elöregedő város, demográfia negatív változásai, csökkenő lakosságszám — kultúra nem megfelelő támogatottsága (politikai, gazdasági) — jogszabályi környezet változása — gazdasági társadalmi környezet negatív változása Gazdálkodás — kormányzati, fenntartói támogatás csökkentése — tiszteletdíjak, költségek emelkedése — költségvetés csökkenése — fenntartási költségek növekedése — intézményi önállóság veszélyeztetése — pályázatok hiánya HR, személyügy — létszámleépítés — pályaelhagyás — szakember-hiány — társadalmi megbecsülés hiánya Szolgáltatások — olvasói igények figyelembe vétele miatt az állomány összetételének eltolódása — oktatási rendszer nem támogatja a könyvtárhasználatot — olvasási és kultúrafogyasztási szokások változása — kevesebb olvasói létszám, csökkenő forgalmi adatok, csökkenő bevétel — az állomány tudatos rongálása, lopások Technológia — IT fejlődésének folyamatos követése — pénzügyi forrásokat igényel — robotika, MI Egyéb — országos könyvtári stratégia hiánya — ágazati bérrendezés hiánya — könyvtárügy szervezetei nem megfelelően képviselik a szakmát

ÁTFOGÓ CÉLOK

A József Attila Könyvtár

- gyűjteményét az adott pénzügyi kereteken belül, a könyvtár értékrendjét szem előtt tartva, az olvasói igényeket figyelembe véve alakítja, feltárja és használói rendelkezésére bocsátja,
- nyugodt, kellemes környezetet, megfelelő légkört biztosít a szabadidő hasznos eltöltéséhez, úgy alakítja tereit, hogy a felhasználói csoportok különböző igényeit (csendes elmélyülés, dokumentumok helyben használata, reprográfiai és informatikai szolgáltatások, eszközök használata, e-ügyintézés, munkavégzés, közösségi élet, beszélgetés, hangosabb játék) képes legyen akár egyszerre is kiszolgálni,
- az írni-olvasni tudás megszerzéséhez, fejlesztéséhez saját lehetőségeivel aktívan hozzájárul
- kiemelt feladatának tekinti a fiatalokkal való foglalkozást: a könyves környezethez való szoktatást, az olvasás képességének kialakítását, az olvasás megszerettetését, az olvasáskultúra megteremtését, alakítását és fejlesztését,
- aktív kulturális szerepet vállal: rendezvényeket, foglalkozásokat szervez, közösségeket támogat,
- a város kulturális életének részeként működve, jó kapcsolatokat tart fenn kulturális és oktatási intézményekkel,
- támogatja az egész életen át tartó tanulás formális és informális módjait,
- segít leküzdeni az egészségi állapotból, a technikai eszközök hiányából, a digitális analfabetizmusból, vagy a szociális körülményekből adódó esélyegyenlőtlenséget (akadálymentesítés, digitális állampolgárság, e-ügyintézés, e-munkakeresés...),
- hozzájárul a város polgárainak helyi közéletben való sikeres részvételéhez a helyi információk feldolgozása és szolgáltatása révén,
- online szolgáltatásait, adatbázisait folyamatosan korszerűsíti, gondozza, bővíti (opac, képtár, digitalizált dokumentumok...),
- széleskörű társadalmi felelősségvállalással propagálja, részt vesz, aktívan közreműködik jó ügyek támogatásában,
- a minőségirányítási alapelveknek megfelelően szervezi munkáját,
- szolgáltatásait a minőségügy szempontjait szem előtt tartva fejleszti, széles körben népszerűsíti,
- az olvasói elvárások változásai, a folyamatosan változó körülmények, technikai feltételek, információkeresési módok és lehetőségek követése érdekében a munkatársak kompetenciáit folyamatosan fejleszti (képzés, továbbképzés, önképzés).

KULCSTERÜLETEK, ELÉRENDŐ CÉLOK

ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS

Célok, feladatok:

- a könyvtár gyűjteményének korszerű, olvasói igényekhez igazodó, költséghatékony, értékek mentén történő gyarapítása
- a korosztályi igények figyelembe vételével történő szerzeményezés
- az állomány folyamatos tervszerű apasztása
- állományellenőrzés
- a gyűjtemény jogszabályoknak és könyvtári követelményeknek megfelelő naprakész, pontos nyilvántartása

Tevékenységek:

- olvasói igények folyamatos figyelése, összegyűjtése (desiderata-jegyzékek)
- használói igényfelmérések
- forgalmazói kedvezmények kihasználása
- állományapasztási tervek
- az integrált rendszer cseréjéből adódó katalógus-javítások folyamatos végzése
- Corvina integrált rendszer lehetőségeinek további kihasználása (folyóirat-modul)
- állományellenőrzési ütemterv, részterületek ellenőrzése
- állományi adatok több szempontú követése (Áhsz. 14. mell.)

GYERMEKKÖNYVTÁR

A könyvtár egyik legfontosabb feladata a gyermekek könyves környezethez való szoktatása,; olvasóvá nevelése; a gyermekek írás-olvasás készségének, szociális attitűd kialakítására, környezettudatosságra való nevelésének, lelki és mentális fejlődésének könyvtári eszközökkel történő támogatása. Különböző korcsoportokra lebontva az alábbi célokat-feladatokat tűzzük ki:

Baba-mama program

Cél: a legkisebbek könyvtári környezetbe való beszoktatása, a szülők segítése, mondókák, mesék, könyvek gyermekek fejlesztésében betöltött szerepének tudatosítása; fiatal szülők támogatása gyermeknevelési kérdésekben (szakirodalmi, szakmai, közösségi támogatás)

Kapcsolatok: Ringató, Baba-mama jóga

Tevékenységek:

- rendszeres mondókázó-daloló foglalkozások (MazsolaPercek),
- játéktér biztosítása,
- kötetlen találkozók (szülői kör),
- szülőknek szóló szakirodalom a gyermekkönyvtárban (Baba-mama polc),
- szakirodalommal megtámogatott témák-alkalmak,
- adott témák köré szervezett sorozatok, találkozók (szakemberek meghívása).

A könyvtár teret biztosít a babákat és kismamákat megcélzó mozgásos, ölbéli, játékos, zenei foglalkozásoknak. A könyvtár épületének korszerűsítésekor a babák és anyukák igényeit szem előtt tartja (épített rámpa - babakocsival való bejutás az épületbe). Segítséget nyújt a fiatalok szülővé válásának folyamatában, segíti az aktuális gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben való eligazodást (szakirodalom, szakemberek előadásai, szülői kör).

Óvodáskor

Cél: a beszoktatás folytatása, újabb kör bevonása, bővülő lehetőségekkel

Kapcsolatok: óvodák, ezen keresztül további szülők elérése

Tevékenységek:

Évszakokhoz, ünnepekhez kötődő

- foglalkozások, bemutatók,
- könyvek, kiállítások, ajánlók,
- mesék, hangzó anyagok, diafilmek,
- mesesarok, mesedélutánok (kötetlen, szabadidős elfoglaltság, rendszeres program),
- dekoráció,
- kézműves foglalkozások, alkotások.

Kisiskoláskor

Cél: olvasás-írás tanulásának, tanításának segítése, támogatása, olvasási kedv kialakítása

Kapcsolatok: általános iskolák, tanítók, napközis tanítók, civil segítők, szülők

Tevékenységek:

- könyvtárbemutató foglalkozások,
- tananyaghoz, ünnepkörhöz kapcsolódó tematikus foglalkozások, rendezvények, irodalmi összeállítások, ajánlók, kiállítások,
- értő olvasás (alapkompetencia) kialakítása, erősítése: Szóforgató Betűvető (olvasmányok, feladatok),
- ajánlólisták készítése; olvasóverseny (Már tudok olvasni, OlvasóPróba),
- szünidei könyvfaló, foglalkoztató játékok
- könyvtárismereti, számítógépes, technikai ismeretek bővítése,
- környezettudatosság, természet ismeretére, szeretetére való nevelés,
- mesesarok, mesedélutánok,
- mesemondó verseny,
- családi napok, kézműves foglalkozások, kézműves technikákkal való ismerkedés,
- játékok – rejtvény, labirintus,
- vizuális kultúra, zenei nevelés.

Felső tagozatos tanulók

Cél: olvasás megszerettetése, népszerűsítése, ízlés- és személyiségformálás, ismeretszerzési szokások kialakításának kezdeti lépései, természettudományos, technikai ismeretek bővítése; a 7-8. osztályosok fokozatos átvezetése a Felnőttkönyvtárba, bevezetés a felnőtt irodalomba

Kapcsolatok: iskolák, irodalom- szaktanárok, gyermekekkel foglalkozó egyéb segítő intézmények, civilek

Tevékenységek:

- könyvtárbemutató, prezentáció,
- ajánlott olvasmányok jegyzéke (szabadidő hasznos eltöltése, irodalomoktatás segítése) (OlvasóPróba),
- egyéni olvasmányok kiválasztásában való segítség, érdeklődési körök szerint (Mit olvassunk?),

- könyvtári anyaggyűjtés (tananyaghoz, iskolai feladathoz, érdeklődési körhöz) – írott dokumentumok, internetes lehetőségek (egyéni vagy csoportfoglalkozás formájában),
- „értő” olvasás, olvasási kedv/készség, fogalmazási képesség fejlesztése; tudjanak beszámolni olvasmányélményeikről (OlvasóPróba, 3KOP),
- aktív csoportok – társas kompetenciák, személyiségfejlesztés (Cimbora, színjátszó kör...),
- olvasmányélményekhez, ünnepekhez, eseményekhez kapcsolódó rendezvények, foglalkozások,
- csoportok „produktumait” felhasználva könyvtáron belül és kívül, iskolai vagy városi rendezvényeken való részvétel formájában (Cimbora),
- digitális kompetenciák fejlesztése, hasznos internetoldalak, fejlesztő játékok bemutatása,
- természettudományos, műszaki-technikai ismeretek bővítése (világnapok, események - könyvek, kiemelések, előadások, foglalkozások),
- „Tini sarok” bemutatása, Felnőttkönyvtár-bemutató,
- játékok, képességfejlesztő foglalkozások – könyvtári, fejtörő, személyiségfejlesztő foglalkozások, kiállítások, kézműves technikákkal való ismerkedés, manuális készségfejlesztő foglalkozások, szakkörök.

OLVASÓSZOLGÁLAT

Középiskolások

Cél: Könyvtárhasználat területén: játékos könyvtár-bemutató foglalkozások, könyvtári környezet megismertetése, vonzóvá tétele, szakirodalom- és információkeresési technikák elsajátítása. Közösségi tér lehetőségeinek bemutatása. Olvasáskultúra kialakítása, fejlesztése – irodalom ismerete, szeretete, ifjúságnak szóló mai irodalmi művekkel való megismertetés; személyiségfejlesztés, társas kapcsolatok, vitakészség, anyanyelvi, kommunikációs kompetenciák fejlesztése – a biblioterápia, irodalom- és drámapedagógia, mentálhigiéné eszközeivel.

Az iskolai közösségi szolgálat könyvtári lehetőségeinek kihasználása: olvasóköri, kortárs irodalomajánlások, rendezvényszervezés a felnőtt olvasószolgálatban és a gyermekkönyvtárban.

A korcsoport megszólítása, bevonása a könyvtári térbe (igényfelmérés).

„Tinisarok” működtetése, fejlesztése középiskolásoknak szóló szabadidős olvasmányokkal, szakirodalommal.

Kötetlen formák: beszélgető klub, olvasókör, találkozási, játéklehetőség.

Tanulási, mentális nehézségekkel küzdő réteggel, csoportokkal való könyvtári foglalkozás.

Kapcsolat: középiskolákkal, irodalomtanárokkal, humán munkaközösségekkel, pedagógusokkal, nevelőkkel, gyógypedagógusokkal. Iskolai közösségi szolgálat nyújtotta lehetőségek.

Tevékenységek:

- könyvtárbemutató – honlap, elektronikus katalógus, adatbázisok,
- információkeresési technikák, közös katalógusok, egyéb adatbázisok,
- játékos könyvtárbemutató foglalkozások (igényekhez, tanulói csoportokhoz igazítva),
- rendhagyó irodalomórák (iskolákkal közösen előkészített, szervezett előadások),
- olvasmányok kiválasztása: könyvjegyzékek (tematikus ajánlóbibliográfiák) fiataloknak készítés, bővítés,
- ajánló jegyzékek interaktív – tini olvasók javaslatai, ajánlói alapján történő – bővítése (honlapon keresztül),
- pszichológiai-metálhigiénés-személyiségfejlesztő előadások, foglalkozások a középiskolás korosztály számára (előzetes igényfelmérés a város középiskolaiban),
- elkülönített tér: Tinisarok működtetése (Olvasmányok, megfelelő bútorzat, környezet)
- társasjáték lehetőség (tér, játékok, klub...),
- eseményekhez kötődően ezt a korosztályt megcélzó könyvtári pályázatok, versenyek (novella, esszé- versírás) meghirdetése,
- OKTV, tanulmányi és egyéb versenyek figyelemmel kísérése az ezeken való részvétel könyvtári segítése (szakirodalom biztosítása, irodalomjegyzékek, tanulószoba),
- a korosztály könyvtári akciókba való bevonása (könyv-, olvasás-, könyvtárreklám, J.A. 120).

Aktív korúak

Cél: elfoglalt, kevés szabadidővel rendelkező, középkorú olvasóréteg megszólítása, bevonása, mentális jóllétük megőrzésére, lelki-pszichés állapotuk javítására irányuló rekreációs programok szervezése, indítása.

Tevékenységek:

- kulturális,
- ismeretterjesztő előadások,
- biblioterápiás,
- egészségvédő,
- környezettudatosságra indító,
- kreativitásra ösztönző,
- mozgásos foglalkozások,
- kézműves tevékenységek, alkalmak meghirdetése.

Nyugdíjas korúak

Cél: a korcsoport szabadidő hasznos eltöltésében, ismeretszerzésben, mentális egészség, társas kapcsolatok megtartásában való segítése. Szépirodalom, szabadidős tevékenységhez kapcsolódó szakirodalom, folyóiratok napi- és hetilapok beszerzése, helytörténeti anyaggyűjtés, kulturális események, történelmi-helytörténeti és egyéb rendezvények, kiállítások, képzések, számítógép-használat, e-ügyintézés segítése, digitális kompetenciák fejlesztése.

Kapcsolatok: Nyugdíjas klub, Városlapítók, Pentele Baráti Kör

Tevékenységek:

- igényfelmérések,
- reklám, propaganda,
- rendezvényszervezés,
- informatika tanfolyam, képzés és/vagy egyéni segítségnyújtás.

Fogyatékkal élők, hátrányos helyzetű csoportok

Cél: különböző hátrányos helyzetű csoportok számára biztosítani a kulturális javakhoz, művelődéshez, könyvtári szolgáltatásokhoz való szabad hozzáférést.



Kapcsolatok: Jószolgálati Otthon, Móra Iskola, speciális nevelési igényű csoportok, Útkeresés Segítő Szolgálat, Mozgáskorlátozottak Egyesülete, Írisz Klub

Tevékenységek:

- akadálymentesítés (épített rámpa, mozgáskorlátozott mosdó, emelet akadálymentesítése),
- akadálymentes honlap kialakítása,
- hallás- és látássérülteket segítő eszközök beszerzése,
- fogyatékkal élő, hátrányos helyzetű csoportokat megcélzó rendezvények, foglalkozások.

HELYTÖRTÉNET

Cél: Dunaújvárosra és vonzáskörzetére vonatkozó kulturális, közéleti, történeti anyagok gyűjtése, feldolgozása, adatbázisba rendezése; helyi sajtótermékek; városi televízió archívuma 2000-2004. közötti időszakának feldolgozása; egyéb várostörténeti jelentőségű mozgóképek (videók, filmszalagok), hangkazetták digitalizálása, feldolgozása, közzététele; az információk szétsugárzása: helyi közösség felé közvetítése; segítség a helyi közösségi (állampolgári) jogok gyakorlásához; közösségépítés; helyi társadalmi folyamatok követése, helyi identitás erősítése.

Kapcsolat: önkormányzat, városi intézmények, Intercisa Múzeum, Városlapítók, Pentele Baráti Kör

Tevékenységek:

- város és környékére vonatkozó írott, elektronikus, AV- anyagok gyűjtése, őrzése,
- anyag feltárása, visszakereshetőség biztosítása,
- szolgáltatás különböző szintjeinek, formáinak kialakítása,
- helyismereti anyagok (könyv, periodika, video, hangkazetta) digitalizálása,
- Helyismereti, Hírünk-nevünk messzeszáll..., Képtár, Várostörténeti kronológia, Médiatár adatbázisok gondozása,
- Médiatár adatbázis bővítése, igényekhez való alakítása,
- helyismereti szolgáltatások, adatbázisok népszerűsítése,
- helyi közösség-szerveződésekben, folyamatokban való aktív részvétel.



FIÓKKÖNYVTÁR

Cél: olvasói létszám, látogatottság növelése, iskolával való kapcsolat erősítése.

Kapcsolat: iskolai könyvtárral, osztályfőnökökkel, szaktanárokkal

Tevékenységek:

- könyvtárhasználati órák,
- mesedélutánok,
- kreatív foglalkozások,
- együttműködés a Gyermekkönyvtárral.

KÖTÉSZET

Cél: a könyvtári könyvek fizikai állapotának megőrzése (kötés, javítás); kötéseti termékek, szolgáltatás külső felhasználók számára; a kötetet „nyitott műhelyként” való üzemeltetése.

Tevékenységek:

- az állomány folyamatos kötése,
- használatban lévő könyvek gyors, azonnali javítása,
- kötéseti termékek, kötéseti szolgáltatás (korlátozott mérték, önköltség-számítás),
- bemutató órák, foglalkozások a kötetben (igény szerint).

ZÖLD KÖNYVTÁR

Cél: Fenntarthatóság és ökotudatosság a működésben (energiahatékonyság, napenergia felhasználása, automatizálás, takarékoság, újrahasznosítás). Környezettudatos életmód kialakításának, terjesztésének fontosságára irányítani a lakosság figyelmét (programok, előadások, bemutató terek, mindennapi élet és gyakorlat).

Kapcsolat: pályázati programokban való részvétel, együttműködés intézményi és civil partnerekkel (KMI, Ökoklub, Városvédők Újtelepért Egyesület, URBACT projekt...).

Tevékenységek.

- előadások, öko-napok, kiállítások, bemutatók,
- környezetvédelemmel foglalkozó munkacsoport,
- környezetvédelmi terv, stratégia,

- szelektív hulladékgyűjtés,
- madárbarát intézmény (madáretetők, itatók, odúk),
- kutyabarát könyvtár (víz, kutyaváró, kutyás programok),
- kertgondozás, gyógynövények, fák, madarak, rovarhotel, rovarbölcső, kerti tó,
- könyvtári öko játszótér,
- mini tanösvény a könyvtár körül (városi természeti környezetet bemutató tér: mezítlábas ösvény, rovarok, madarak, vízi élőlények...információs táblák, játékok),
- zöld terasz - zöld olvasóterem (pihenő padok, pergolák...),
- áramtermelés napelemekkel,
- napelemek termelésének teljes felhasználásár klímarendszer üzembe helyezése,
- napelempark termelésének hétvégi közösségi hasznosítása (autótöltő),
- okos eszközökkel vezérelt épületenergetika kialakítása,
- újrahasznosított anyagok - táblák, dekorációk, kézműves foglalkozások alapanyaga,

KÖNYVTÁR SZABADTÉREN

Cél: a könyvtár falai közül (nem csak virtuális szolgáltatásokkal) kimozdulva, felhívni a közösség figyelmét a könyv, könyvtár, olvasás, hiteles információk fontosságára.

- KÖNYVTÉR rendezvény,
- városi fesztiválokra való részvétel (Sugárúti fesztivál, Parázs-Varázs...),
- gyermekkönyvtári kitelepülések (Cimbora dallamok, szabadtéri játékok),
- költészetnap akciók,
- helyismereti séták.

TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁS

Cél: pozitív társadalmi folyamatok elindításának kezdeményezése, figyelemfelhívás könyvtári eszközökkel, a társadalomban megjelenő segítő szándékok tevékeny támogatása, cselekvő részvétel minden jó szándékú, előremutató kezdeményezésben.

- világnapok, hátrányos helyzetű csoportok kiemelése (hír, plakát, könyvek)

- segítségnyújtás
- akciók (reklám, felhívás, támogatás)

INFORMATIKAI HÁTTÉR

Cél: a szakmai munka és a szolgáltatások színvonalának szinten tartásához, javításához megfelelő számítástechnikai háttér biztosítása, folyamatos karbantartás, tervszerű fejlesztések.

Tevékenységek:

- szerverbővítés,
- honlapfejlesztések (akadálymentesítés, reklámpont-beépítés),
- adatbázisok fejlesztése (Médiatár további fejlesztése TV-anyagon túl egyéb helyismereti mozgóképek, video- filmfelvételek integrálása az adatbázisban),
- automatizálás (humán erőforrás prioritásának megtartása mellett), locker
- „okos” rendszerek.

SZERVEZETI KÉRDÉSEK

Cél: emberarcú szervezet, rugalmas szervezeti formák, közösségi működés kialakítása; szervezeti kultúra javítása – kommunikáció, hatalomgyakorlás, demokrácia, együttműködés, lojalitás, felelősségvállalás

Tevékenységek:

- teammunkák, egy-egy célfeladat megoldására összeálló csoport,
- intézményi kommunikáció, külső: jelentős marketing, médiakapcsolatok, Web2,
- intézményen belüli kommunikáció: információáramlás biztosítása, interaktív formák kiépítése: értekezletek, tájékoztatás és véleménynyilvánítás terei közvetlen (személyes) vagy közvetett (szakszervezet, üzemi tanács útján),
- új arculati elemek kialakítása, meglévő elemek, irányvonal erősítése.

ÉPÜLETKORSZERŰSÍTÉS

Cél: az 1974-ben épült könyvtárárpület állagmegóvása, korszerűsítése, mai követelményekhez való igazítása; biztonságos működési feltételek megteremtése, egyenlő esélyek biztosítása, akadálymentesítés; modernizálás, átépítés; közösségi terek kialakítása (kávézó, terasz, zöld terasz).

Tevékenységek:

- villamos hálózat korszerűsítése,
- tűzvédelem,
- akadálymentesítés: rámpa, akadálymentes mosdó, lift vagy lépcsőlift,
- energetikai korszerűsítés folytatása (házi kis erőmű áramtermelésének teljes felhasználása),
- fűtő-hűtő klímaberendezés telepítése (olvasói tér, irodák),
- fűtésrendszer szétválasztása (MMK-könyvtár)
- automatizált rendszerek, okos eszközök,
- kerámiaburkolat megerősítése vagy cseréje.

Könyvtárbővítés. Építés, átépítés:

- kiállító tér átalakítása, modernizálása (fényviszonyok, világítás, terek, falfelületek bővíthetősége),
- külső üveglift, terasz (zöld terasz),
- többfunkciós (koncert, mozi, előadás, kézműves foglalkozás, szakkör, csendesebb sporttevékenység), mobil falakkal elválasztható, bővíthető terek kialakítása,
- büfé, kávézó kialakítása.